

Wachten op de Hoge Raad

VERLIES VOOR EEN VERZEKERAAR IN EEN WOEKERPOLISDISPUUT BLAZEN CLAIMCLUBS OP TOT CATASTROFES EN MILJARDENSTROPPEN, TERWIJL ZE EEN PAAR WEKEN LATER ZELF BOT VANGEN IN EEN VERGELIJKBARE RECHTSAAK. VERZEKERAARS OP HUN BEURT ZIJN MINDER SCHEUTIG MET SUPERLATIEVEN BIJ GERECHTELIJKE 'ZEGES', MAAR OOK ZIJ WORDEN HEEN EN WEER GESLINGERD TUSSEN HOOP EN VREES. ALLIANZ TROF AFGELOPEN JAAR EEN SCHIKKING (ZIE DE RECONSTRUCTIE OP PAGINA 18), MAAR VOOR ANDERE VERZEKERAARS LEEK HET IN 2017 ALLE KANTEN OP TE KUNNEN GAAN IN HET WOEKERPOLISDOSSIER. WAAR HET EINDIGT? NAAR VERWACHTING PAS BIJ DE HOGE RAAD.

Waerdye, Falcon Levensplan, ABC Spaarplan, Flexibel Verzekerd Beleggen, DIN-Plan, SpaarliftFormule, Klimop-Plan, Koersplan, Inkomen Plus, Mega Lijfrenteplan. Allemaal woekerpolissen en de opsomming kan makkelijk nog een paar regels doorgaan. Zo bont als de verzameling namen van woekerpolissen, zo divers zijn ook de uitspraken van de Geschillencommissie van Kifid, rechtbanken en gerechtshoven. Het lijkt alle kanten uit te schieten. Dan weer krijgt de verzekeraar gelijk, dan weer hangen claimclubs de vlag uit. En vaak ook is er voor beide partijen wel een winstpuntje uit een uitspraak te halen.

CATASTROFE

Een tegenvaller voor verzekeraars was in de zomer van 2017 de langverwachte uitspraak van het Kifid in het hoger beroep van NN in de eerstekostenzaak. Nationale-Nederlanden mag van de Commissie van Beroep geen eerste kosten in rekening brengen, omdat er in de offerte en verzekeringsvoorwaarden slechts uiterst summiere informatie is gegeven over die kosten. Ook had NN moeten waarschuwen voor het bijzondere risico van het hefboom- en inteereffect. Eind 2017 voegde Kifid daar een soortgelijk oordeel aan toe in een eerstekostengeschild tegen ASR.

“Een catastrofe van € 2,75 miljard”, juichte stichting Wakkerpolis na de NN-uitspraak, maar dat is op zijn minst voorbarig. Een paar maanden later stelde Kifid de terug te betalen schade aan deze individuele klant vast op € 17.500. En omdat het een

individuele zaak betrof, zegt dit nog weinig over de schade die andere klanten met hetzelfde product hebben geleden.

Nog geen maand na de beroepszaak bij Kifid was het NN zelf dat tevreden mocht zijn met een uitspraak. In dit geval in een (langlopende) collectieve zaak van Stichting Woekerpolis.nl. De verzekeraar heeft volgens de rechtbank Rotterdam klanten volgens de toen geldende regels voldoende informatie gegeven over kosten en premies en bovendien polissen toegelicht met voorbeeldkapitalen. Dat inmiddels anders over sommige regels wordt gedacht, kan volgens de rechter NN niet worden verweten. Het hefboom- en inteereffect vindt de rechtbank een beleggingsrisico waar niet apart voor hoeft te worden gewaarschuwd. In een zaak tegen Vivat besliste de rechtbank Noord-Holland later in het jaar juist dat die verzekeraar te weinig voorlichting had gegeven over het hefboom- en inteereffect.

REKENVOORBEELDEN

Aegon putte hoop uit de uitspraak tegen NN, omdat de verzekeraar zegt zelf ook deze lijn te volgen. Door een andere rechter werd Aegon echter juist in het ongelijk gesteld. De rechtbank Den Haag besliste dat Aegon tussen 1989 en 2004 bij het aanbieden van de beleggingsverzekeringen Koersplan, VermogensPlan en Fundplan onvoldoende voorlichting had gegeven over de kosten en overlijdensrisicopremie. Van misleidende voorbeeldberekeningen was echter geen sprake.

Claimorganisatie Consumentenclaim houdt zich juist weer vast aan een uitspraak van het gerechtshof Den Bosch tegen

ASR. Die oordeelde dat de verzekeraar bij het afsluiten van de polis niet goed genoeg had uitgelegd hoe de polis werkte en welke kosten zouden worden ingehouden. Het argument van verzekeraars dat bij het afsluiten van woekerpolissen kosten niet gespecificeerd hoefden te worden en dat kon worden volstaan met een rekenvoorbeeld, wordt volgens ConsumentenClaim door deze uitspraak ontkracht.

VOOR ELK WAT WILS

Kortom, uitspraken bieden voor elk wat wils: houvast voor verzekeraars volgt vlot op lichtpuntjes voor claimorganisaties en vice versa. Heel vreemd is het niet dat die uitspraken zo divers zijn. Niet alleen is elke woekerpolis anders, ook elke woekerpolisklant verschilt. Welke informatie heeft hij bij het aangaan van de verzekering wel of niet gekregen? En welke informatie had de verzekeraar volgens de destijds geldende geschreven en ongeschreven regels moeten geven? Het maakt nogal uit in welk jaar de polissen zijn gesloten en wat er destijds allemaal wel en niet in voorwaarden en informatiebrochures stond.

Dat betekent dat gevolgen verbinden aan een uitspraak voor andere juridische procedures hachelijk is. Toch lijken de inzichten waaraan verzekeraars minimaal moesten voldoen, redelijk uitgekristalliseerd, constateerde verzekeringsrechtadvocaat Robin van Beem naar aanleiding van Kifid-vonnissen over ABN Amro en ASR in november. Vervolgens moet per product, advies en klant gekeken worden of aan die voorwaarden is voldaan.

In de Kifid-zaken tegen ABN Amro en ASR zijn klanten volgens de Commissie van Beroep onvoldoende geïnformeerd over de verschillende kosten en wat die betekenen voor het uiteindelijke beleggingsresultaat. Tot grote schades heeft dit echter niet geleid bij de klagende consumenten. Het klachteninstituut gaat voor de schadeberekening uit van de hypothetische situatie wat de consument zou hebben gedaan als hij wel voldoende informatie had gekregen. Volgens Van Beem hanteert Kifid hiermee het juiste toetsingskader. “En het geeft eens te meer aan hoe moeilijk het is iets algemeen te zeggen over woekerpoliszaken. Het gaat om specifieke informatie die aan specifieke klanten is verstrekt. Die verschilt per jaar en per product.”

CASSATIE

Uitspraken van Kifid of lagere rechtbanken zullen de woekerpoliskwestie niet definitief oplossen, denkt Van Beem. En zo lijkt de hele sector erover te denken. De verliezer in een zaak roept vaak al kort na de uitspraak in beroep te gaan en het woord cassatie is ook al meermaals gevallen. “Uiteindelijk draait het om wat de Hoge Raad zegt. Alles wat daaraan voorafgaat, is niet belangrijk”, zegt de voorzitter van Vereniging Woekerpolis.nl, Ab Flipse, hierover. Verzekeraars lijken er net zo in te staan, met uitzondering van in ieder geval Allianz, dat een deal sloot met drie claimorganisaties.

Flipse zegt te hopen op de instelling van een bijzondere rechtskamer die alle woekerpoliszaken naar zich toetrekt. “Eén commissie die een coördinerende rol krijgt op dit dossier, die één lijn uitzet”, aldus Flipse. Eind 2017 werd daar achter de schermen over gesproken en volgens hem lijkt er zelfs iets te ontstaan.

Mocht zo'n rechtskamer er niet komen en mocht het voorbeeld van Allianz geen navolging krijgen, dan zullen de uitspraken van Kifid en lagere rechters de ene keer voor hoerageroep zorgen bij claimclubs en de andere keer voor tevreden blikken bij verzekeraars. Ruim vier jaar geleden gaf de Hoge Raad uitsluitel in de zaak over de maximale premie die Aegon voor Koersplan had mogen rekenen, ook toen na lang procederen. Voor de twisten over eerste kosten bij diverse beleggingsverzekeringen, is het eveneens wachten op een arrest van de Hoge Raad. Pas als die uitspraak heeft gedaan, weten partijen waar ze aan toe zijn. Consumenten of ze recht hebben op schadevergoeding en verzekeraars hoeveel geld ze daarvoor moeten uittrekken. ■